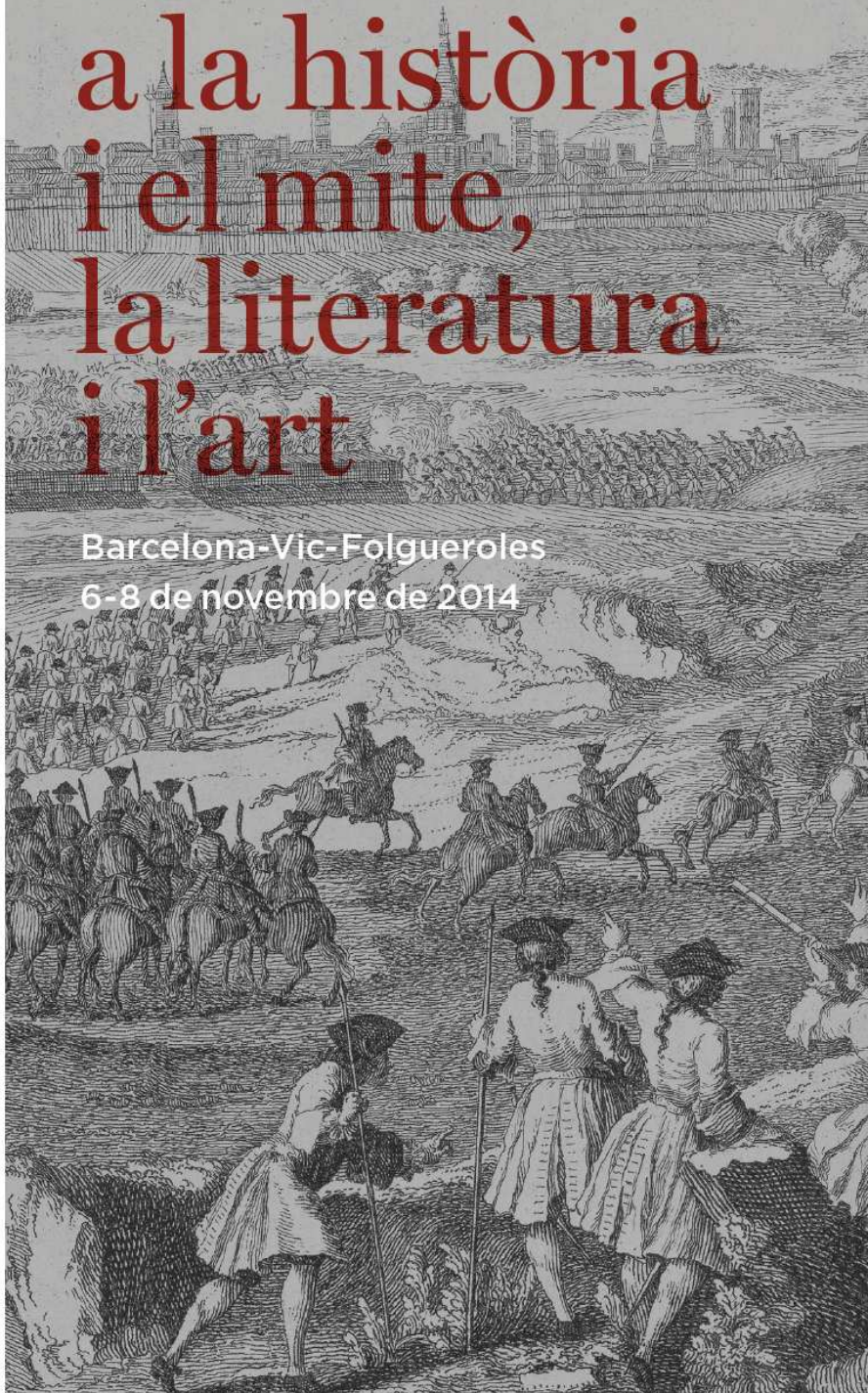

IX COL·LOQUI
INTERNACIONAL
VERDAGUER

1714. Del conflicte a la història i el mite, la literatura i l'art

Barcelona-Vic-Folgueroles
6-8 de novembre de 2014

IX COL·LOQUI INTERNACIONAL VERDAGUER

1714. Del conflicte a la història i el mite, la literatura i l'art

Barcelona, Vic i Folgueroles, 6-8 de novembre de 2014

Avec le monde a commencé une guerre qui doit finir avec le monde, [...] celle de l'homme contre la nature, de l'esprit contre la matière, de la liberté contre la fatalité. L'histoire n'est pas autre chose que le récit de cette interminable lutte.

(Jules Michelet, *Introduction à l'histoire universelle*, 1831)

Lo segle n'és de lluita. Lluitau, doncs, oh poetes, / ensem soldats i apòstols.

(Víctor Balaguer, "La nova musa", 1864)

Los botiflers diu que arriben, / mes aixís Déu nos ajud / com de sencer a muntanya / no n'hi entrarà pas un

(Jacint Verdaguer, "Los vigatans", 1866)

Denn das Leben ist die unaufhörliche Relativität der Gegensätze, die Bestimmung des einen durch das andere und des anderen durch das eine, die flutende Bewegtheit, in der jedes Sein nur als ein Bedingtsein bestehen kann. (Puix que la vida és la incessant relativitat dels contraris, la determinació de l'un per l'altre i de l'altre per l'un, la fluïda mobilitat en la qual tot ésser pot subsistir només com a un ésser condicionat).

(Georg Simmel, *Philosophische Kultur*, 1911)

A 300 anys del final de la Guerra de Successió (1702-1714), en el context commemoratiu de l'episodi bèl·lic que polaritza el mite nacional de la derrota en el setge i la caiguda de Barcelona (segons que n'ha parlat Magí Sunyer a *Els mites nacionals catalans* [Vic: Eumo/Societat Verdaguer, 2006]), el IX Col·loqui Internacional Verdaguer convoca a l'exploració de la imaginació literària, dels discursos historiogràfics i de les representacions artístiques que, al llarg del vuit-cents, visibilitzen el conflicte: el tematitzen o l'adopten com a pretext.

Amb records vius i amb rotunds signes a la vista dels fets de 1714, i alhora amb una realitat coetània feta d'hostilitats duradores i d'episodis d'intensa violència civil i social, el segle que coneix la *renaixença* dels catalans en els àmbits socioeconòmic, polític i cultural observa, respecte de la història i de la contemporaneïtat, conflictives actituds contraposades: si la utopia de l'harmonia, l'equilibri, l'ordre, el consens i la integració es manté com a *idée fixe* davant d'unes accelerades dinàmiques de canvi, la funcionalitat de les representacions i de la memòria del conflicte no deixa de veure's reiteradament activada. Naturalment, també com a factor identitari imprescindible de la comunitat imaginada per la Renaixença. Verdaguer mateix serà el poeta de l'idil·li i dels cataclismes fundacionals, el poeta de la pau dels humils i el que, el 1883, imaginava la glòria d'una Catalunya agombolada de "les bèl·liques imatges" dels seus herois ("A Barcelona", v. 97). Quant al 1714, Verdaguer era el poeta que evocava una "gran bandera" testimoni de triomfs antics, protectora i ànima, ara, del "créixer" i del "voler" futurs ("La bandera de santa Eulària", III).

Proposem d'organitzar els treballs en les següents seccions:

- I. L'any 1714. Realitat i mite
- II. Memòria i conflicte del passat
- III. Experiències i perspectives contemporànies
- IV. Jacint Verdaguer, amb especial atenció al conflicte en la seva obra

PROGRAMA

DIJOUS, 6 DE NOVEMBRE

Matí (Museu Nacional d'Art de Catalunya)

10,30 a 12 h

Parlaments inaugurals

Conferència: Joaquim Albareda (Universitat Pompeu Fabra). *1714: les raons de la resistència*

12,30 h - Visita comentada a l'exposició «Maniobra de Perejaume», a càrrec de Perejaume

Tarda - Institut d'Estudis Catalans (Sala Pere i Joan Coromines)

16-17 h - Ponència: Ramon Grau i Fernández (Historiador). *Els historiadors vuitcentistes de Barcelona i el 1714. Un plat difícil de pair*

17-17,30 h - Pausa

17,30-18,45 h

SALA PERE I JOAN COROMINES

Juan C. Bejarano Veiga (UB). *Les ruïnes de la memòria. El pas del temps i els autoretrats de pintors a l'època simbolista*

Nina Ferrer Juan (UB). *La construcció de símbols identitaris d'Eivissa a principis del s. XX*

Gemma Peralta (UAB). *Les caricatures republicanes del 1714*

Jordi Ginebra (URV). *El 1714 i la llengua catalana. El discurs dels escriptors de la Renaixença*

18,45 h - Ponència: Llorenç Prats (Universitat de Barcelona). *1714-2014, la construcció simbòlica de la identitat*

DIVENDRES, 7 DE NOVEMBRE

Matí (Universitat de Vic, Sala Segimon Serrallonga)

9,30 h - Recollida de material del congrés

10 h - Ponència: Joaquim Capdevila (Universitat de Lleida). *L'oferiment de la pròpia vida per al renaixement o alliberament de la pàtria. Revisió històrica i semiòtica del «sacrifici etnogònic» com a marc simbòlic del catalanisme contemporani*

11-11,30 h - Pausa-cafè

11,30-12,45 h

SALA SEGIMON SERRALLONGA

Pol Serrabassa (UVic-UCC). *La poesia historicopatriòtica al fulletó de l'Eco de la Montaña (1865-1868)*

M. Àngels Verdaguer (UVic-UCC). *Presència del tema de la Guerra de Successió als Jocs Florals de Barcelona (1859-1886)*

Francesc Codina (UVic-UCC). *El 1714 en Balmes i Verdaguer. De la desfeta irreversible a la renaixença triomfant*

Magí Sunyer (URV). *Guerra i pau: els conflictes de la història moderna en la literatura catalana*

AULA TS115

Pere Gifra Adroher (UPF). *The Bravest of the Brave (1887), de George A. Henty, una novel·la juvenil sobre la Guerra de Successió*

Rafael Roca (UV). «*Quan el mal ve d'Almansa...*». *El reflex literari vuitcentista de la Guerra de Successió a València*

Vicent Josep Escartí (UV - IIFV). *La Guerra de Successió en l'obra de l'historiador valencià Vicent Boix (1813-1880)*

Gemma Fabregat (UdL). *Enrique y Mercedes: del setge de Barcelona a la construcció de l'estat liberal*

13-14 h - Conferència plenària: Joep Leerssen (Universitat d'Amsterdam). *The end of the Golden Age: The theme of feudal nostalgia in Romantic Nationalism*

14 h - Dinar lliure

16-18,15 h

SALA SEGIMON SERRALLONGA

Xurxo Martínez González (Centre d'estudis: Universidade de Vigo). *El diàleg entre el Rexurdimento i la Renaixença. Divergències e similituds*

Ronald Puppo (UVic-UCC). *La poetització vuitcentista del conflicte entre les Espanyes centrípetes i perifèriques*

Josep M. Domingo (UdL). *Drama, èpica, evangeli. Víctor Balaguer historiador, 1853-1863*

Anna Llovera (UdL). *La pagesia, d'Oller i Yxart: l'estratègia del grotesc*

Pausa

Teresa-M. Sala (UB). *Els Pirineus i el sentit de pertinença*

Ramon Bacardit (Societat Verdaguer). *El record del 1714 en l'obra de Frederic Soler*

Juli Colom Bussot (UAB). «*Lo net de mos avis*»: *la lluita per reconquerir les llibertats democràtiques sota la Restauració borbònica en l'activitat política i periodística de Josep Roca i Roca*

Joan Martori (Societat Verdaguer). *La cançó dels catalans de Víctor Mora. Condicions i vicissituds del teatre polític català*

AULA TS115

Teresa Julio (UVic-UCC). *Desafiant la censura: Joan Dalla d'Àngel Guimerà*

Joan Santanach Suñol (UB). *L'Onze de Setembre segons Àngel Guimerà, o la literatura al servei de la causa*

Josep Camps i Arbós (UOC). *"Els crits de ràbia afoguen la parla dels canons": la Guerra de Successió a la poesia d'Àngel Guimerà*

Irene Sureda i Boixeda. *Les composicions originals de Verdaguer, Oller i Guimerà i els gravats que les representen a la primera etapa de la Il·lustració Catalana (1880-1894)*

Pausa

Llorenç Soldevila (UVic-UCC). *Francesc Cambó mecenes de Sebastià Juan Arbó*

Pilar Godayol (UVic-UCC). *Censura, existencialisme i traducció: Jean-Paul Sartre*

Eusebi Coromina Pou (UVic-UCC). *Miquel Martí i Pol: entre la dictadura i el combat*

Alfons Gregori (Universitat Adam Mickiewicz, Polònia). *Meravella, ideologia i transposició: la referència als fets de 1714 en la trilogia mítica de Jaume Fuster i la seva traducció a l'espanyol*

18,15-18,45 h - Pausa-cafè

18,45 h - Ponència: Joan Roca (Museu d'Història de Barcelona). *El projecte Vil·la Joana. Casa Verdaguer de la literatura*

*****

Vespre: activitat cultural complementària opcional a L'Atlàntida de Vic

19,30 h xerrada divulgativa entorn del concert amb Jaume Ayats

20,30 h RENÉ JACOBS AMB LA HELSINKI BAROQUE ORCHESTRA

DISSABTE, 8 DE NOVEMBRE

Matí (Centre Cultural de Folgueroles)

10-12 h - Sessió de comunicacions

Centre Cultural

Núria Camps Casals (UVic-UCC). *Manuel Rodríguez López i la traducció de L'Atlàntida al gallec*

Laura Vilardell Domènech (UVic-UCC). *Les commemoracions verdaguerianes de 1952 a Madrid: el cas del monument al Parque del Retiro*

Manuel Jorba (UAB). *Un article de Léon Bloy sobre L'Atlàntida de Jacint Verdaguer. (Le Chat Noir, 31 maig 1884)*

Roger Canadell (UOC). *Representació, mite i realitat en L'Atlàntida de Jacint Verdaguer*

Ramon Pinyol i Pere Quer (UVic-UCC). *«A la mort de Rafael de Casanova». Un poema oblidat de Verdaguer i la seva circumstància*

Ricard Torrents (UVic-UCC). *El conflicte en Verdaguer: Verdaguer com a conflicte*

Pausa-cafè

12,30 h - Sessió de clausura:

Conferència: Damià Pons (Universitat de les Illes Balears). *Miquel dels Sants Oliver: els conflictes d'un «home a qui mai no li va passar res»*

Parlaments finals

*****

La durada de l'exposició oral de les **comunicacions** serà de 15 minuts. El text de la comunicació, per ser considerat per a la publicació posterior a l'*Anuari Verdaguer. Revista d'estudis literaris del segle XIX*, s'ha d'enviar com a màxim el dia 10 de novembre de 2014, no podrà sobrepassar les 15 pàgines de 2.100 espais i només s'acceptaran les que s'ajustin a les normes de l'*Anuari*. El comitè organitzador es reserva la decisió última de publicació de les contribucions escrites.

*****

Comitè científic: Ricard Torrents (Universitat de Vic / President), Joaquim Albareda (Universitat Pompeu Fabra), Josep M. Domingo (Universitat de Lleida), Roger Friedlein (Ruhr-Universität Bochum), Mònica Güell (Université Paris-Sorbonne), Manuel Jorba (Universitat Autònoma de Barcelona), Damià Pons (Universitat de les Illes Balears), Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari Venezia), Ignasi Roviró (Universitat Ramon Llull), Anna Sawicka (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie).

Comitè organitzador: Ramon Pinyol (UVic/President), Roger Canadell (UOC), Pere Gabriel (UAB), Enric Gallén (UPF), Manuel Llanas (SCLL/UVic), Teresa M. Sala (UB), Magí Sunyer (URV), Carme Torrents (FJV), M. Àngels Verdaguer (UVic/Secretaria).

Organitzen:

Societat Verdaguer / Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic / Societat Catalana de Llengua i Literatura

Amb el suport de:

Projecte d'investigació FFI2011-26367 (MICINN) – TEXLICO (UVic-UCC) / CIFE (Centre d'Innovació i Formació en Educació, UVic-UCC)

Projecte d'investigació FFI2012-31489 (MINECO) – GELIV (UdL)

Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya)

Col·laboren: Museu Nacional d'Art de Catalunya / Fundació Jacint Verdaguer (Casa Museu Verdaguer de Folgueroles) / Ajuntament de Folgueroles / Fundació Antiga Caixa Manlleu

Secretaria i Seu: Universitat de Vic / Societat Verdaguer / C. de la Laura, 13 / 08500 VIC

societat.verdaguer@uvic.cat / Tel.: 93 881 60 24 / Fax: 93 881 43 07

www.societatverdagner.cat

INSCRIPCIÓ

Amb comunicació: 100 € (certificat de participació)

Sense comunicació: 75 € / 50 € per a membres de la Societat Verdaguer, d'Amics de Verdaguer de Folgueroles i de la Societat Catalana de Llengua i Literatura / 20 € per a estudiants (certificat d'assistència)

Matrícula en línia: <http://www.uvic.cat/ix-col-loqui-internacional-verdaguer> (des de l'1 al 31 d'octubre de 2014)

Activitat reconeguda pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Allotjament (Cal fer reserva directament)

Hotel Ciutat de Vic***, Passatge de Can Mastrot, s/n, tel. 93 889 25 51 / www.nh-hotels.com

Hotel Can Pamplona***, Eix Onze de Setembre, 10, tel. 93 883 31 12 / pamplona@canpamplona.com / www.canpamplona.com

Hotel Estació del Nord**, Pl. Estació, 4, tel. 93 516 62 92 / info@estaciodelnord.com / www.estaciodelnord.com

Hotel Balmes***, Francesc Pla "El Vigatà", 6, tel. 93 889 12 72 / www.hoteljbalmes.com

Organitzen:

Generalitat de Catalunya
**Oficina de Suport
a la Iniciativa Cultural**

Amb el suport de:

TEXLICO. Grup de recerca
sobre Textos Literaris
Contemporanis

CIFE.
Centre d'Innovació
i Formació en Educació

GELIV GRUP D'ESTUDI
SOBRE LA LITERATURA
DEL VUIT-CENTS

Projecte d'Investigació FFI2011- 26367 (MICINN)

Projecte d'investigació FFI2012-31489 (MINECO)

Col·laboren:

